

Barbarernas skrån mot vår fredsrörelse

Hinke Bergegren

1906

När barbarerna ej fingo till stånd det af dem så högt efterlängtade broderkriget i somras, ville de i alla fall hålla en viss krigsanda vid lif och menade, att det skulle bäst lyckas genom att väcka och kräfva ropet på svensk samling. Så småningom ha de också tillvunnit sig en viss tongifvande ställning, oaktadt de icke politiskt sedt blefvo segrare. Liberalerna, som kommo till maktens så lockande köttgrytor, ha likväl mer och mer måst lystra till de besegrades fordringar. Det är en kurtis för krigstrumpetarena, som är både missklädande och föraktlig.

När till sist hela den reaktionära mobben fann, att »svensk samling» var en omöjlighet, enär det klassmedvetna proletariatet var för vaket att låta sig luras, då steg harmen öfver bräddarna och i ilskan skulle man ha någon som den skulle gå ut öfver: då föll lotten på den verkliga fredsrörelsen, den antimilitaristiska propagandan.

Denna har, det är känt, sedan flera år ihärdigt och oförskräckt bedrivits af de socialistiska ungdomsklubbarne. Då en splittring därinom uppstod, bl. a. just med anledning af denna radikala och klara agitation, så nödgades dock de nya klubbarna, de socialdemokratiska, snart att i denna fråga upptaga samma taktik, lika hänsynslöst och klart, och därmed vann naturligtvis antimilitarismen än större anslutning och utbredning.

Alltså blef det mot ungdomsklubbarnas fredsrörelse, som barbarernas vapen skulle riktas. I en handvändning uppstod ett jämmerligt skrån, då ett möte för årets värnpliktige (såsom vanligt sedan flera år) gick af stapeln i Folkets hus i Stockholm.

»Män och kvinnor, som vilja gemensamt protestera mot den fosterlandsfientliga agitationen bland de värnpliktiga» inbjödos till möte i Nationals stora sal. Inbjudarne voro »framstående män ur alla samhällsklasser», såsom det så vackert heter: fördettingar, konservativa hyrskribenter, svartrockar, frimicklar, medlemmar af strejkbrytarförbundet, och jämte detta kram några »vetenskapligt bildade», rika personer. En vacker profkarta på enfald och humbug. Mammonsträlarnas fruktan att mista sitt stöd: militarismen. Och slugt draperade de sin egoism i fosterländskhetens lysande schabrak.

De skryta så storordigt med, att just de föra det sannas och det rättas talan - och de protestera mot något, som det visar sig de själfva icke känna till. De måste måla fan på väggen för att få piska honom. De måste ljuga på oss verkliga fredsvänner, för att kunna uppväcka en protest.

En af talarne, hr Tamm, yttrade bl. a. om vår antimilitaristiska propaganda: »Ja, om det vore så, att denne innebure en fredssträfvän, om den ginge ut på möjligheten att afskaffa all militär och göra krig onödiga, då skulle man kunna beundra den».

Därmed visade hr Tamm klarligen att han icke alls känner vår agitation. Den går ju just ut på att afskaffa all militär och göra krig onödiga. Är det icke, med förlof sagdt, narraktigt att protestera mot hvad man själf kallar värdt att beundra! Lika ofint och oärligt som att tala om hvad man icke känner!

Hr Tamm liksom hans applåderande fårskock äro så vill vida ursäktade, att de vilseledts af den stora buspress, de följa och tro i sin stora dumhet.

Så kom hr Waldenström. Han pratade på vanligt läsarevis. Oärligt och finurligt såsom det anstår en det eviga helvetets advokat.

Vi skulle svära och förbanna, om vi hade den idisslande haren med oss.

Det var ett storartadt påhitt, att ta Waldenström som borgesman i protesten. Honom och hedersmän af Sv. Arbetareförbundets kvalitet; det gör mera agitation för oss än - jag tror det nästan - än två nummer af *Brand*.

Så har de råa barbarernas skrån ändock haft någon nytta... - Protestmötets deltagare i byx och stubb uppvaktades af klubbister, som vänligt öfverlämnade ett litet rödt papper, hvarpå stod tryckt:

Är ni en åsna? som blott protesterar och icke vill diskutera och försvara er mening, så kommer ni icke till det antimilitaristiska möte, hvilket hålles om torsdag afton (skärtorsdagen) i Folkets Hus' A-sal. Militäragerationskommittén

Men de ville blott protestera. Ty de kunna icke diskutera. Med andliga vapen förmå de icke att försvara sin ståndpunkt, det är ju så naturligt.

Däremot kunde de vänad sig till regeringen med sitt kraxande. Men Sveriges första »verkligt sannt liberala regering» hade redan tagit den viktiga frågan i öfvervägande och den frisinnade statsministern, som en gång i lifvet varit dum nog att ha haft åsikter och att ha uttalat dem, stred tappert för »den mänskliga friheten». I statsrådet yttrade han så gripande:

»Visserligen bör hvarje medborgare i ett fritt land äga rätt att i tal och skrift utöfva kritik, den må i sak vara huru skarp som helst, öfver ämbetsmyndigheter, civila som militära. Visserligen bör han ock äga rätt att i tal och skrift framställa sina åsikter och förslag till förbättrande af de bestående förhållandena inom samhället.»

Är det icke nya ord? En friskhetens fläkt som är riktigt välgörande.

Men sedan tar han, likt den värsta ärkereaktionär tillbaka allt hvad han sagt. Det är så äkta liberalt. Fullständig frihet att yttra sig, gu' bevars, men inte - om man går för långt. Stuart Mill har så dräpande afslöjat detta slags frihetshumbug, att man näppeligen hade trott, att en den store engelske reformatorns beundrare skulle vilja göra sig skyldig till en sådan plumphet, en sådan okunnighetens groda en sådan kälkborgerlighetens idiotism!

- Emellertid gick det antimilitaristiska diskussionsmötet af stapeln. Tusentals arbetare hade samlats i och utanför Folkets hus. A-salen var fullsatt af en intresserad, entusiastisk publik samt en polisstyrka på cirka 40 man. Undertecknad inledde diskussionen. Ett konservativt blad medlemmar, att jag med anledning af den stora polisuppvakningen var mycket tam, men att jag i hallen, där inga poliser funnos, talade inför de 1500 församlade ohyggligt och fasaväckande. Jag yttrade icke ett ord i hallen!... Och »Stockholms Dagblad» skrifver efter att ha gifvit några antydningar om mitt föredrag: »Den förste som beträdde talarestolen efter detta sammelsurium var pastor Fredén, som gaf Hinke Bergegren det betyget, att han i dag uppträdt ovanligt förståndigt.» Förståndigt sammelsurium! Hela det journalistiska hyrkuskföljet skämdes egentligen, därför att ingen af deras barbarer vågat försöket att i en diskussion försvara sina kära mordöfningar.

Både i A-salen och i hallen antogs följande resolution:

Med anledning af det i tidningspressen uppståndna skallet mot den antimilitaristiska propagandan och den framkonstruerade proteströrelsen mot densamma, som pågår inom vissa kälkborgerligt-chauviniska kretsar, vill mötet uttala:

att militarismen, denna uppfostran till mord, denna kvarlefva från mänsklighetens barbarperiod och en skamfläck för ett civiliseradt samhällsskick, är en af folkens värsta utsugare och utplundrare, samt den institution, på hvilken kapitalmakten ytterst stöder sitt orättfärdiga välde, och

att en antimilitaristisk propaganda afsedd att motarbeta och undergräfvat militarismen, följaktligen är en kulturrörelse, som har till ändamål att afvältra de oerhörda bördor, militarismen pålägger alla civiliserade folk, och nedbryta de konstlade skrankor som nu ställa sig söndrande mellan folken och hindrande i vägen för förverkligandet af mänsklighetens broderskap.

Med anledning af krafvet på nya munkorgslagar och tvångslagar, som höjts från de s. k. samhällsbevarandes läger i syfte att därigenom ytterligare inskränka tryck- och yttrandefriheten, vill mötet på förhand uttala sin protest mot nya klasslagar, ägnade att ännu mera kringskära de svenska arbetarnas

rörelsefrihet, på samma gång som mötet påpekar, att det vittnar om gränslös historisk okunnighet, då man inbillar sig, att man genom tvångslagar kan kväffa idéer som bära sanningen i sig och som skola segrande tränga framåt trots alla de hinder fåkunnigheten stapplar upp i vägen.

Till sist riktar mötet en inträngande uppmaning till alla undertryckta medborgare i Sverige, män som kvinnor, unga som gamla, att hand i hand med det internationella proletariatet med kraft och energi upptaga kampen mot militarismen, ett af mänsklighetens värsta plågoris.

Här kunde sättas punkt, om icke från reaktionärt socialdemokratiskt håll försök gjorts att förfuska anti-militaristfrågan. Hr Branting uppträdde nämligen på det sistnämnda mötet och friade ängsligt till pressens ock öfverklassens gunst genom att nästan oafbrutet pläderna för den utnötta fosterlandsdriften. Det var äckligt att höra. Helst som ämnet för mötet icke rörde sig därom. Jag, inledaren, hade nämnt några ord därom endast i förbigående. Men hr Branting ville för all världen ropa ut - eftersom det är fint - att för sin del hörde han till de efterblifna.

Nå, kan det roa honom så gärna för mig. Dock kan jag icke då begripa, hur han kan agitera för milishären, som är fördömd af de militära auktoriteterna - och de böra ju bäst förstå det hedervärda handtverket, - så vida icke hans afsikt är att ha kappan på båda axlarna.

Jag vill i detta sammanhang erinra om, hvad en dansk artikelförfattare skrivit p åtal om fäderneslandet. Det är lika träffande som lärorikt och lyder sålunda:

»Danmark är det land, heter det, där vi äro födad, där vi arbeta, hvars bröd vi äta, och som därför fyller oss med nationalkänsla och patriotism. Jag svarar: Patriotismen är blomman på kapitalets giftiga jätteträd, hvars rötter ligga djupt dolda i egoismens frodiga, ööfverskådliga jordmån, hvars närande saft är folkets dumhet och hvars glänsande frukt är den ståtliga militarismen. Och den patriotiska febern sitter starkt hos mången. Från det vi äro helt små insuga vi den på otaliga sätt. En ask tennsoldater stickes oss i händerna nästan innan vi kunna gå, och denna färgrika symbol på råhet och mord entusiasmera oss till och med. Senare, i skolan, fortsättes undervisningen i samma anda, med en kronologisk framställning om kungar och krig. Dessa, som representera lika många skamfläckar på landets forntid och borde blifva omtalade med afsky, förhärsligas tvärtom i höga toner och kallas Danmarks historia. Om folkets kulturella lif får man så godt som intet veta. De kulturgifvande krafterna, de framstående personerna på konstens och vetenskapens områden offrar man icke många ord. För att icke tala om samhällets bärande fundament, det breda lagret, det arbetande folket. Hur stridande mot förnuftet är det ej att tala om fosterlandskärlek hos proletariatet, af hvilket tusenden trälät sig igenom en människovärdig existens, medan andra tusenden, på grund af den allvisa ordning som härskar, halfsvälta fram lifvet på fädrens jord? Öfverklassens patriotism, som under lönstrider har visat sig så eklatant genom att införa utländsk arbetskraft, kan icke heller verka stimulerande. Nej, den personliga egoismen besegrar med lätthet den nationella, som kallas fosterlandskärlek...

Att människan kan komma att älska den jord, den natur och de omgifningar, i hvilka hon tillbringat en längre period af sitt lif, är lätt begripligt. Hvarje buske, hvarje träd, hvarje det minsta föremål, hon dagligen sett, har liksom blifvit ett nödvändigt led i hennes lif. Men att på konstlad väg få denna naturliga känsla att omfatta landssträckor, hon kanske aldrig har beträdd, det är meningslöst.

Endast för den lilla gruppen maktinnehafvare är nationalkänslan praktisk såsom ryggstöd för militarismen, hvars dubbla uppgift är att vara regeringens bödel både utåt och inåt.»

Så resonerar hvarje vaken arbetare och så måste hvarje socialist tänka, som icke springer öfverklassens ärenden eller ej äger en viss lakejnatur inför det en gång vedertagna.

Hr Branting skriker på fosterlandet, - det gör effekt på brackorna; han ropar högt på folkbeväpning, det skall försöka slå an på proletärerna. Så står man bra på båda hållen. Det kallas i vår upplysta tid, att man är en politiker; förr hette det humbug.

Och arbetarne äro ännu sådana slafvar, att de icke kunna få upp ögonen för hur bedragna de bli af dessa skinande politici!

»Anarkism», »anarkistiskt» och mera i den vägen har hr Branting med förkärlek skriat då det gällt våra klubbars försvarsnihilistiska, konsekventa hållning. Så högt ha sådana skällsord - ty de begagnas, som jag skall visa, såsom sådana - betonats, att hr Tamm på Nationalmötet jobbade också något om »anarkistiska läror» och på samma melodi sjöng själfva den upplysta, liberala statsministern. Skällsord apar man gärna efter, då argumenten tryta.

Nå, skällsord kunna krydda och **alla** använda sådana; men att begagna namnet på en åskådning såsom skällsord, det är det simpla, det är bevis på den gröfsta ohederlighet eller dumhet.

Norska arbetarepartiets sista kongress har med förkrossande majoritet antagit just vårt program i denna fråga. Hr Branting dristar icke kalla våra norska bröder anarkister e. d.

Det visar, att han mot de socialistiska klubbarna nyttjat namnet på en åskådning såsom skällsord.

Men här må nu högt och tydlitg sjungas ut, att hos Sveriges klassmedvetna arbetare, unga och gamla, män och kvinnor, har hatet mot militarismen i alla dess former vuxit sig stark, och fredskärleken slagit rot i allas hjärtan. Men vi ha dock icke inom partiet fått några klara linjer i frågan, just därför att en reaktionär liten grupp har större delen af den socialdemokratiska pressen till sitt förfogande. Där vanställa de frågan: anfalla den pedantiska exercisvurmen och officerares öfvergrepp; där ropa de sitt om största okunnighet och enfald vittnande skällsord: anarkistiskt, för att därmed söka skrämman den stora massan.

Men - liksom vår konsekventa, entusiastiska agitation mot mordöfningarna och för freden nu börjar segra, så skola alla våra idéer, en för en, vinna allt större insteg hos de förtryckta, hos proletärerna. Kamrater! är det icke den vissheten som ger oss lust och glädje i striden? Ungsocialismen, det är det nya, spirande, det segrande.

Hinke Bergegren.

P. S. Med anledning af det dundrande oväsendet från barbarernas sida har till Stockholms ungdomsklubbar kommit otaliga instämmanden bl. a. ett telegram från Finland, adresserad till mig, så lydande: *Lefve frihetskampen mot militarismen! Socialdemokratiska Ungdomsklubben i Helsingfors.*

D. S.

Det Anarkistiska Biblioteket

Hinke Bergegren
Barbarernas skrån mot vår fredsörelse
1906

Tidningen Brand #5 1906

sv.anarchistlibraries.net